

Ετυμολογικό λεξικό τής ελληνικής γλώσσας - Σταύρος Βασδέκης

Η συγγραφή του ετυμολογικού αυτού λεξικού βασίστηκε σ' ένα κυρίως δόγμα. Το δόγμα αυτό υποστηρίζει ότι η ελληνική γλώσσα δεν δόθηκε στους ανθρώπους της από κάποιον θεό ή άνθρωπο ή μέγα νομοθέτη ή εξωγήινο, αλλά είναι γέννημα θρέμμα των ανθρώπων που έζησαν στον συγκεκριμένο τόπο, οι οποίοι επί εκατομμύρια χρόνια την διαμόρφωσαν, ζυμώνοντας και πλάθοντας τους φθόγγους, τους οποίους εκφωνούσαν οι ίδιοι λόγω αισθημάτων ή συναισθημάτων τους, με τους ήχους που άκουγαν από τα στοιχεία της φύσης, τα ζώα και τα εργαλεία τους. Είναι δε ολοφάνερο ότι κάποτε, πριν τον Όμηρο, κάποιες γενιές Ελλήνων, με τάξη, λογική και καλλιτεχνική έφεση, διαμόρφωσαν το λογοτεχνικό αυτό εργαλείο που λέγεται ελληνική γλώσσα ...

Και ενώ οι γραμματικοί, φιλόλογοι και ερευνητές τακτοποίησαν αρκούντως τα δομικά της θέματα, στα ζητήματα της ετυμολογίας δεν πέτυχαν ανάλογες επιδόσεις. Αντιθέτως κατάφεραν να τα περιπλέξουν και να τα συσκοτίσουν σε αξιοπερίεργο βαθμό.

Το θέμα ξεκίνησε να το ανασκάπτει πρώτος ο Πλάτων στον διάλογό του «Κρατύλος» ή «Περί ονομάτων ορθότητος λογικός». Οι ανερμάτιστες και αβάσιμες απόψεις οι οποίες διατυπώνονται εκεί, όπως του Ερμογένη ότι «όποιο όνομα δώσει κανείς σε κάποιο πρόσωπο ή πράγμα είναι το ορθό», ή του Κρατύλου ότι «κάποια ανώτερη δύναμη έδωσε στα πράγματα τα ονόματα», στιγμάτισαν ανεξίτηλα την επιστήμη της ετυμολογίας.

Ο Ελβετός γλωσσολόγος Saussure, ο οποίος θεωρείται θεμελιωτής(;) της σύγχρονης γλωσσολογίας, αναμασώντας την άποψη του Ερμογένη, υποστηρίζει ότι «η σχέση μεταξύ του ονόματος και του πράγματος (σημαίνοντος και σημαινομένου) είναι αυθαίρετη».

Τέλος η ιστορία αυτή έγινε «μαλλιά κουβάρια» με την είσοδο στο προσκήνιο της εντελώς αβάσιμης, αστήρικτης και μετέωρης θεωρίας περί ινδοευρωπαϊκής γλώσσας, όταν ουδείς γνωρίζει το παραμικρό περί ινδοευρωπαϊκής φυλής ή ανάλογου λαού. Το πυροτέχνημα αυτό, εκτόξευσε ο Άγγλος δικαστής και ανατολιστής Ουίλλιαμ Τζωνς το 1784.

Σταύρος Βασδέκης (απόσπασμα από τον πρόλογο του βιβλίου)